

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผล

การศึกษาเรื่องกลองยาวคณะเทพนิมิต อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา รูปแบบและวิธีการบรรเลง เทคนิคการถ่ายทอดของกลองยาวคณะเทพนิมิต โดยการสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมจัดหมวดหมู่ ตามจุดมุ่งหมายและนำเสนอผลการศึกษาระบบพรรณานาวิเคราะห์ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

กลองยาวคณะเทพนิมิต ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2528 โดย นายเที่ยง พินทะปะกัง เป็นผู้ริเริ่มขึ้น ที่บ้านตลาดโพธิ์ ตำบลห้วย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม และโดยที่นายเที่ยง เป็นช่างทำกลองยาวและสามารถตีกลองยาวได้ด้วย โดยได้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวจากนายสี จาก ตำบลคงยาง อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม ในขณะนั้น และนายเที่ยงเองก็มีความคิดว่าจะตั้งคณะกลองยาวขึ้นในบ้านตลาด เพื่ออนุรักษ์กลองยาวไว้ไม่ให้เสื่อมเลือนหายไปจากแผ่นดินอีสาน จึงได้รวบรวมเยาวชนในหมู่บ้าน ได้ประมาณ 30 คน มาฝึกซ้อมเล่นกลองยาว ซึ่งเป็นกลองยาวประยุกต์ โดยมีนายเที่ยงเป็นครูฝึกทั้งการตีกลองและการฟ้อนรำประกอบ

สำหรับคำว่า “ เทพนิมิต ” นั้น เกิดจากที่นายเที่ยงซึ่งเป็นหัวหน้าคณะ ได้ฝันไปว่าได้ตีและเล่นกลองยาว จึงคิดว่าเป็นเพราะเทพคาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มาดลบันดาลใจให้คนทำคณะกลองยาวขึ้น และเพื่อให้ตรงกับชื่อของตัวเองที่มีอักษร “ ท ” ด้วย จึงได้ใช้ชื่อนี้มาตั้งแต่ปี 2528 เป็นต้นมา โดยการเปิดป้ายคณะนั้นได้รับเกียรติจากนายอำเภอวาปีปทุม (ในสมัยนั้น) เป็นประธานในการเปิดป้ายคณะกลองยาวเทพนิมิต ให้เป็นกลองยาวคณะแรกของอำเภอวาปีปทุม

รูปแบบและวิธีการบรรเลงกลองยาวอีสาน คณะเทพนิมิตรูปแบบการบรรเลงประกอบไปด้วยเครื่องดนตรี ดังต่อไปนี้

1. กลองยาวอีสาน การตีกลองยาวอีสานมี 3 เสียง
  - เบิ่ง ใช้ตัวย่อว่า บี
  - เบ็ด ใช้ตัวย่อว่า ป
  - ปะ ใช้ตัวย่อว่า ปะ
2. กลองตุ้ม การตีกลองตุ้มมี 1 เสียง
  - ตุ้ม ใช้ตัวย่อว่า ต

3. ฉาย การตีฉาบมี 2 เสียง

- แฉ่ ใช้ตัวย่อว่า ฉ
- กั๊บ ใช้ตัวย่อว่า ก

จังหวะหน้าทับกลองยาวอีสานคณะเทพนิมิตมีทั้งหมด 14 หน้าทับ โดยยกตัวอย่าง

บางหน้าทับ เช่น

หน้าทับที่ 1

ฉาย	- - - -	- ฉ - ฉ	ฉ ฉ ฉ ฉ	- ฉ - -
กลองยาว	- - - -	- ปี - ปี	ปี ปี ปี ปี	- ปี - -
กลองตุ้ม	- - - ต	- - - ต	ต ต ต ต	- - - ต

และยังได้อธิบายว่า ผู้บรรเลงกลองยาว ผู้บรรเลงฉาย บรรเลงกลองตุ้มด้วย นอกจากจะบรรเลงแล้วยังมีการแสดงการแปรแถวและการต่อตัวเพื่อแสดงถึงความสามารถ อีกทั้งยังเป็นท่าที่มีมาตั้งแต่โบราณ กลองยาวอีสานคณะเทพนิมิตยังคงรักษาคำว่าเป็นกลองยาวแบบโบราณได้เป็นอย่างดี ดังนั้นกลองยาวอีสานที่ผู้ศึกษาได้ไปค้นคว้ามาพบว่า กลองยาวคณะเทพนิมิตมีจังหวะหน้าทับกลองยาวอยู่ 14 จังหวะหน้าทับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาพัฒนาการทางวัฒนธรรมดนตรีกลองยาวพื้นบ้านภาคอีสานคณะเทพนิมิต อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ปรากฏว่ามีประเด็นที่สำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากการศึกษาประวัติและความเป็นมาของกลองยาวคณะเทพนิมิต อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ทำให้ทราบถึง กลองยาวดนตรีพื้นบ้านอีสาน ที่ยังนิยมเล่นกันมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ซึ่งการแสดงกลองยาวนิยมแสดงในประเพณี สีต 12 เช่น งานบุญเดือน 4 หรือบุญแห่หอคมีขบวนแห่ผ้าห่มศพ งานบุญเดือน 6 หรือบุญบั้งไฟ มีขบวนแห่บั้งไฟ งานบุญเดือน 11 บุญออกพรรษา นอกจากนี้ นิยมแสดงในประเพณีเกี่ยวกับชีวิต เช่น การบวชนาค ผ้าป่า กฐิน ขบวนกลองยาวนำสนใจกลองยาวจะมีลีลาท่าทางสวยงามแปลกตา เสียงกลองมีท่วงทำนองที่เร้าใจ พัฒนาการการแสดงกลองยาวประกอบด้วยองค์ประกอบหลายอย่าง กล่าวคือ เครื่องดนตรีเดิมใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้าน 3-5 ชิ้น ปัจจุบันมีเครื่องดนตรีสากลเข้ามาเล่นผสมวงที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เครื่องดนตรีสากลใช้บรรเลงทำนองให้เกิดความสนุกสนานมากกว่าการตีกลองยาวที่มีจังหวะกลองยาวอย่างเดียว แต่คณะกลองยาวคณะเทพนิมิตยังคงอนุรักษ์การบรรเลงแบบโบราณไว้ได้เป็นอย่างดี ลักษณะการแสดงกลองยาว กลองยาวแบบดั้งเดิมไม่มีขบวนพ็อนรำประกอบการแสดงปัจจุบันมีขบวนพ็อนรำ ลักษณะการบรรเลงกลองยาวเมื่อจะเริ่มแสดงใช้กลองยาวตีเป็น

สัญญาเพื่อเริ่มการแสดง กลองยาวประยุกต์ใช้เครื่องดนตรีสากลบรรเลงเป็นทำนองเพลงขึ้นก่อน แล้วกลองยาวและเครื่องดนตรีอื่น ๆ จึงเล่นตาม การแต่งกาย เดิมสวมเสื้อข้อมกลม นุ่งโจงสวมผ้าขาวม้าโทกศีรษะและคาดเอว โอกาสในการแสดงกลองยาว เดิมเป็นการรวมตัวกันแสดงกลองยาวตามหมู่บ้านต่าง ๆ โดยมีค่าจ้าง ปัจจุบันพัฒนาการค่านี้นี้ของคณะกลองยาวเพื่อรับจ้างแสดงในงานต่าง ๆ และเพื่อประกวดแข่งขัน

2. ปัจจัยการเกิดและดำรงอยู่ของคณะกลองยาวอีสานคณะเทพนิมิต อำเภอวาปีปทุมจังหวัดมหาสารคามเกิดจากการแสดงความสามารถทางการตีกลองยาว เพื่อต้องการรางวัลตอบแทน และเมื่อประกวดชนะนอกจากจะได้รางวัลแล้วก็ทำให้มีชื่อเสียง การมีชื่อเสียงทำให้มีผู้ว่าจ้าง เมื่อมีผู้ว่าจ้างให้ไปแสดงก็จะได้ค่าจ้างที่แพงขึ้น และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ชาวอีสานมีนิสัยร่าเริงชอบความบันเทิงสนุกสนาน ดังนั้นการเกิดของกลองยาวจึงเกิดจากความต้องการของชาวบ้านอีกด้วย

3. วัฒนธรรมกลองยาวของชาวบ้านตลาดโพธิ์ ยังเป็นสถาบันย่อยอันหนึ่งของสังคม สถาบันนี้จะทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องระบบค่านิยม ความมีเสถียรภาพของสังคมการรักษาเสถียรภาพให้สังคมโดยรวมแล้ว รวมทั้งวัฒนธรรมกลองยาวมีหน้าที่ถ่ายทอดทางวัฒนธรรม เนื่องจากในสังคมประกอบด้วยคนจำนวนไม่น้อย แม้การอบรมเพาะก็ไม่อาจให้หลักประกันได้ว่าสมาชิกในสังคมจะเชื่อฟังและปฏิบัติตามเสมอไป ดังนั้นวัฒนธรรมกลองยาวจึงต้องทำหน้าที่อีกแบบหนึ่ง คือการควบคุมทางสังคม วัฒนธรรมพื้นบ้านมีหน้าที่มากมาย อาทิทำหน้าที่ปลุกปลอบแรงหลักค้ำทางเพศ การบรรเลงร่วมกันของคณะกลองยาว สร้างความสามัคคีระหว่างคนกลุ่มต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ เพื่ออนุรักษ์ศิลปะดนตรีพื้นบ้านประเภทกลองยาว ควรส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียน และอุดมศึกษาทุกแห่ง โดยบรรจุเป็นหลักสูตร โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษา ควรเปิดเป็นเอกดนตรีที่เปิดสอนกลองยาวโดยเฉพาะ
2. อยากให้มีการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของดนตรี ซึ่งมีต่อกันเช่น กลองยาวอีสานกับกลองยาวทางภาคกลางในลักษณะต่าง ๆ